

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี นายสุชาติ ตันเจริญ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

ประธานฯ ได้อนุญาตให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรีกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ เป็นเวลาพอสมควร และเมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(๑) กระทู้ถาม (ไม่มี)

(๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

- รับทราบการพิจารณารายงานของวุฒิสภา จำนวน ๖ เรื่อง

(๑) รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๒

(๓) รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินกองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

(๔) รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

(๕) รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๖) รายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ที่ประชุมรับทราบ

(๓) รับรองรายงานการประชุม

- รับรองรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

ครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๒๘ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ที่ประชุมรับรอง

ก่อนที่จะเข้าวาระการประชุมต่อไป ประธานฯ ได้นำเรื่องอื่น ๆ ในวาระที่ ๗ ขึ้นมาพิจารณา ก่อน ดังนี้

(๑) ตั้งกรรมการวิสามัญในคณะกรรมการการทหาร แทนตำแหน่งที่ว่างลง ๑ ตำแหน่ง เนื่องจาก นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์ มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นคณะกรรมการ โดยตั้ง นายวัฒนา สิทธิวัง แทนตำแหน่งที่ว่างลง

(๒) ตั้งกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการบังคับใช้ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครและหามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ส่วนบุคคลและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ แทนตำแหน่งที่ว่างลง ๑ ตำแหน่ง เนื่องจาก นายสิระ เจนจาคะ มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นคณะกรรมการ โดยตั้ง นางสาวอรพิน เพชรทัต แทนตำแหน่งที่ว่างลง

(๓) ตั้งกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและแนวทางการบริหารจัดการปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ แทนตำแหน่งที่ว่างลง ๑ ตำแหน่ง เนื่องจาก นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นคณะกรรมการ โดยตั้ง นางสมหญิง บัวบุตร แทนตำแหน่งที่ว่างลง

(๔) ด้วยคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและแนวทางการบริหารจัดการปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ขอยกยเวลาการพิจารณาการศึกษา เนื่องจากเนื้อหาในการพิจารณาศึกษามีจำนวนมาก และต้องการรับฟังปัญหาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาให้รอบคอบเพื่อประโยชน์ในการทำงานของคณะกรรมการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงขอยกยเวลาการพิจารณาการศึกษาออกไปอีก ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ที่ประชุมรับทราบ

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

สมาชิกฯ ได้ขอความเห็นที่ประชุมให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุมที่ ๔.๓ รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ขึ้นมาพิจารณาก่อน ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

นายพีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อภิปรายสรุปรายงานของคณะกรรมการฯ ดังนี้ คณะกรรมการฯ ทำการพิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นรายหมวดเพื่อพิจารณาศึกษาว่าบทบัญญัติในแต่ละหมวดมีประเด็นปัญหาการบังคับใช้หรือความไม่สมบูรณ์ของบทบัญญัติรวมทั้งหลักการและเจตนารมณ์ของบทบัญญัตินั้น ๆ หรือไม่ หรือจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้บังคับตามบทบัญญัตินั้นหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้นำเสนอผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะในหมวดหรือในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ไว้ด้วย คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาการบังคับใช้หรือความไม่สมบูรณ์ รวมทั้งหลักการและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในแต่ละประเด็นปัญหา โดยคณะกรรมการฯ ได้มีข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะ ต่อประเด็นปัญหาการบังคับใช้หรือความไม่สมบูรณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ไว้ส่วนท้ายในแต่ละประเด็น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับองค์กรที่มีอำนาจในการเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการฯ เห็นควรมีข้อสังเกตที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ควรทราบหรือควรปฏิบัติ ดังนี้ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา คณะกรรมาธิการสามัญและคณะกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบังคับใช้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ควรนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณา เช่น คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น นอกจากนี้ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเผยแพร่รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และช่องทางอื่น เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ และประชาชนที่สนใจได้นำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการต่อไปด้วย คณะรัฐมนตรี ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๖ (๑) ควรนำข้อมูลการศึกษาประเด็นปัญหาการบังคับใช้หรือความไม่สมบูรณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเฉพาะบทบัญญัติที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ไปประกอบการพิจารณาในการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สรุปสาระสำคัญของรายงานของคณะกรรมาธิการฯ รายหมวด มีดังนี้

หมวด ๑ และหมวด ๒ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่มีอะไรต้องแก้ไข แต่ในหมวดอื่น ๆ มีผลการศึกษาดังนี้

หมวดที่ ๓ ที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เห็นว่ามีหลายมาตรามากที่จำเป็นต้องแก้ไขใหม่ โดยเฉพาะมาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๔๙ ซึ่งการแก้ไขจะยึดรัฐธรรมนูญฉบับในอดีตเป็นฐาน โดยเฉพาะฉบับปี ๒๕๔๐ และฉบับปี ๒๕๕๐ เพราะมีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพไว้มากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะบางมาตราในปัจจุบันบัญญัติไว้กว้างสามารถตีความให้สามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้

หมวดที่ ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย กรรมาธิการเห็นว่าจำเป็นต้องทบทวนใหม่เช่นกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าเรื่องใดควรเป็นหน้าที่และเรื่องใดควรเป็นสิทธิ เพราะบางเรื่องเป็นเรื่องของสิทธิมากกว่าหน้าที่

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐที่ควรกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจน เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดเพียงว่ารัฐเป็นหน้าที่ แต่ไม่ได้กำหนดว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีอำนาจในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้ได้มากยิ่งขึ้น

หมวดที่ ๖ เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ เห็นว่าควรปรับปรุงให้เรื่องนโยบายเป็นอิสระของคณะรัฐมนตรี โดยไม่ควรบัญญัติให้บังคับไว้ในรัฐธรรมนูญ และควรปรับลดระยะเวลาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีลง และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกรรมกรยุทธศาสตร์ชาติมากขึ้น และที่สำคัญต้องกำหนดให้ชัดเจนว่านโยบายแห่งรัฐจะต้องเอื้อประโยชน์หรือเกิดการผูกขาดให้กับกลุ่มทุน

หมวดที่ ๗ รัฐสภา กรรมาธิการเห็นว่าควรกลับไปใช้ระบบเลือกตั้งแบบ ๒ ระบบ คือระบบแบ่งเขต และระบบบัญชีและรายชื่อ และใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบเหมือนเดิม และยกเลิกการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีก่อนการเลือกตั้ง ในส่วนวุฒิสภา ให้กลับมาใช้อำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เหมือนเดิม และสามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงได้ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ส่วนที่มาของ ส.ว.ให้กำหนดวิธีการเลือกกันเองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

หมวดที่ ๘ คณะรัฐมนตรี กรรมการเห็นตรงกันว่าคณะรัฐมนตรีจะต้องไม่เป็น ส.ส.ในเวลาเดียวกัน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการถือครองหุ้นสื่อให้ชัดเจน

หมวดที่ ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ กรณีห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถือหุ้นในบริษัท สัมปทานของรัฐนั้น กรรมการเห็นว่าไม่ควรรวมถึงการถือหุ้นในลักษณะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหม่ที่จะไปมีสิทธิในการบริหาร

หมวดที่ ๑๐ เกี่ยวกับศาล กรรมการเห็นว่าควรให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษา ตุลาการในการพิจารณาคดี ในคดีที่ขัดต่อความรู้สึกของประชาชน ที่คำพิพากษาอาจถูกแทรกแซงจากปัจจัยภายนอกได้ และให้อำนาจสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาได้ และผู้พิพากษาหรือข้าราชการในศาลยุติธรรมไม่ควรมีตำแหน่งในหน่วยงานหรือองค์กรอื่นของรัฐ และไม่ควรไปเข้าเรียนในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เป็นการเปิดโอกาสสร้างคอนเนคชั่นจนกระทบต่อความเชื่อมั่นได้ ส่วนศาลทหารให้เป็นศาลที่พิจารณาเฉพาะคดีของทหารเท่านั้น

หมวดที่ ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการเห็นว่า ควรกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญโดยให้รัฐสภามีอำนาจถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญได้

หมวดที่ ๑๒ องค์กรอิสระ กรรมการเห็นว่าควรกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของกรรมการในองค์กรอิสระและให้องค์กรอิสระสามารถถูกตรวจสอบโดยศาลได้ และให้สภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรวจสอบองค์กรอิสระ และให้ศาลมีอำนาจเพิกถอนคำวินิจฉัยของ กกต.ได้ กกต.ไม่ควรมีอำนาจวินิจฉัยตัดสิทธิ์ลงสมัครเลือกตั้ง แต่ควรเป็นอำนาจศาลฎีกาแผนกเลือกตั้งแทน ส่วน ป.ป.ช.ควรกำหนดให้การชี้มูลความผิดต้องเป็นกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานอย่างแน่ชัด ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดไม่ใช่ชี้มูลจากคำว่าเชื่อได้ว่า

หมวดที่ ๑๓ องค์กรอัยการ กรรมการเห็นว่าควรมีกลไกในการควบคุมการใช้อำนาจของอัยการ และห้ามมอบอำนาจในการใช้ดุลพินิจสั่งคดีอย่างกรณีที่เกิดขึ้นในคดี บอส อยู่วิทยา และควรห้ามอัยการไม่ให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอื่นของรัฐ หรือไปเป็นที่ปรึกษากฎหมายให้บริษัทต่าง ๆ

หมวดการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖ กรรมการเห็นด้วยให้ยกเลิกการให้ ส.ว.ร่วมเห็นชอบการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ด้วยเสียง ๑ ใน ๓ และให้ใช้เสียงข้างมากในที่ประชุมร่วมรัฐสภาแทน เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และให้ยกเลิกเงื่อนไขที่ต้องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรค ซึ่งไม่ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือ ประธานสภาต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ และให้ยกเลิกการทำประชามติในหมวดที่เกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามทางการเมือง หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระ

นอกจากนี้ ให้ตัดหมวดการปฏิรูปประเทศออกจากรัฐธรรมนูญ เพราะไม่สามารถปฏิบัติได้จริง และการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างทำให้เกิดความล่าช้า จึงควรให้ไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรองแทน เพราะจนถึงขณะนี้การปฏิรูปยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากติดเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญจนไม่สามารถปฏิรูปได้จริง ส่วนเนื้อหาในหมวดเฉพาะของรัฐธรรมนูญ กรรมการเห็นควรให้ปรับปรุง ๒ แนวทาง คือ ให้ยกเลิก สมาชิกวุฒิสภา ที่มาตามบทเฉพาะกาล และให้มีวุฒิสภามาตามบทบัญญัติหลักของรัฐธรรมนูญแทน หรือให้สมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระ แต่ตัดอำนาจในการโหวตเลือกนายกรัฐมนตรี อำนาจสมาชิก

วุฒิสภาตามมาตรา ๒๗๒ ที่ให้โหวตเลือกนายกรัฐมนตรี กรรมการมีความเห็นเป็น ๒ แนวทางคือ ๑ ให้ตัดอำนาจสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกนายกรัฐมนตรีออกทั้งหมดเพื่อให้เป็นอำนาจ สภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียวในการเลือกนายกรัฐมนตรี หรือ ๒ ไม่จำเป็นต้องแก้ไขมาตรา ๒๗๒ เพราะมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่บังคับไว้เพียงชั่วคราวและได้ใช้บังคับในการโหวตเลือกนายกรัฐมนตรีไปแล้ว นอกจากนี้กรรมการยังเห็นชอบว่าควรยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาแทนการแก้ไขรายมาตรา โดยให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) ขึ้นมาทำหน้าที่ในการยกร่าง ยกเว้นการร่างหมวด ๑ และหมวด ๒ และให้จัดทำประชามติก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

นายไพบุลย์ นิติตะวัน รองประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น อภิปรายสรุปรายงานของคณะกรรมการฯ ดังนี้ จากการอภิปรายของคณะอนุกรรมการศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น ได้มีการอภิปรายถึงประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑. ประเด็นเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นปัญหาวิธีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มีความไม่เหมาะสม และอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ข้อเสนอแนะแนวทางที่หนึ่ง กำหนดให้วุฒิสภามีที่มาสองทาง โดยส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง และส่วนที่สองนั้น ให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นตัวแทนจากกลุ่มวิชาชีพ แต่จะต้องกำหนดการเลือกโดยไม่ใช้กระบวนการเลือกไขว้ แต่ให้เลือกกันเองในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน และการเลือกวุฒิสภาในส่วนนี้ ควรเลือกเฉพาะในระดับจังหวัด และระดับประเทศ ไม่ควรเลือกระดับอำเภอ และในการเลือกในกลุ่มตัวเองนี้ ควรกำหนดให้ผู้สมัครมีสิทธิเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๓ คน แนวทางที่สอง : กำหนดให้วุฒิสภามีที่มาแบบเดียว โดยให้เริ่มต้นจากการเป็นตัวแทนจากกลุ่มวิชาชีพ ซึ่งให้เลือกกันเองในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะในระดับจังหวัดและระดับประเทศ แล้วจึงนำรายชื่อเหล่านั้นไปให้ประชาชนรับรอง แนวทางที่สาม : กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยจะต้องกำหนดเขตเลือกตั้งไม่ให้ยึดโยงกับจังหวัดเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอาจต้องกำหนดคุณสมบัติให้สูงกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒. ประเด็นเกี่ยวกับการแนะนำตัวของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นปัญหาการกำหนดช่องทางแนะนำตัวของผู้สมัครนั้นถูกจำกัดมากเกินไป ทั้งที่จริง ๆ แล้วมีวิธีการและช่องทางแนะนำตัวที่หลากหลายกว่ามาก ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถแนะนำตัวได้หลากหลาย และให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการช่วยหาช่องทางและวิธีการแนะนำตัวให้ผู้สมัคร แต่ละคนได้มีโอกาสแนะนำตัวอย่างเท่าเทียมกัน คณะอนุกรรมการได้เสนอรายงานของคณะอนุกรรมการต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว

นายวัฒนา เมืองสุข ประธานคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อภิปรายสรุปรายงานของคณะกรรมการฯ ดังนี้ คณะอนุกรรมการได้กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ ประกอบด้วย (๑) ตู้ ปณ. ๙ ปณ.รัฐสภา ๑๐๓๐๕ (๒) การแสดงความคิดเห็นบนหน้าเว็บไซต์ของคณะกรรมการ URL : constitution60.parliament.go.th (๓) Facebook : ศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ แนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญ 60 <https://www.facebook.com/constitution60> (๔) LINE@ : [constituttion60](https://www.facebook.com/constitution60) (๕) E-mail : constitution60

@parliament.go.th (๖) การยื่นข้อเสนอโดยตรงต่อคณะกรรมการวิสามัญ ณ บริเวณชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร (๗) การจัดทำแบบสอบถามทั้งในรูปแบบแบบสอบถามทั่วไปและแบบสอบถามเฉพาะ (๘) การจัดสัมมนาของคณะกรรมการในรูปแบบที่เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๗ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มประชาสังคม กลุ่มสตรี กลุ่มแรงงาน กลุ่มนิสิต นักศึกษา และเยาวชน กลุ่มการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น กลุ่มกระบวนการยุติธรรม กลุ่มการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มการพัฒนาเศรษฐกิจ กลุ่มระบบเลือกตั้งและพรรคการเมือง กลุ่มตัวแทนพรรคการเมือง กลุ่มนโยบายแห่งรัฐ/การบริหารของรัฐ กลุ่มองค์กรตามรัฐธรรมนูญ/องค์กรอิสระ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มปฏิรูปกฎหมาย และปฏิรูประบบราชการ และกลุ่มสิทธิเสรีภาพ/สิทธิชุมชน การจัดสัมมนาในกลุ่มลักษณะที่เปิดกว้างในมหาวิทยาลัย จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รวมทั้งการจัดสัมมนาจากองค์กรอื่น โดยการแสดงเจตจำนงให้คณะอนุกรรมการ เดินทางไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ การจัดสัมมนาของภาคีเพื่อรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยร่วมกับสถาบันสร้างอนาคตไทย คณะกรรมการรณรงค์ประชาธิปไตย (ครป.) และ ๓๐ องค์กรประชาธิปไตย สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร การจัดสัมมนาของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายหลังจากรวบรวมข้อมูลจากการรับฟังทุกช่องทาง คณะอนุกรรมการได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาศึกษา วิเคราะห์ เพื่อประมวลผลโดยการคงหลักการและเจตจำนงเดิมของประชาชนที่ได้แสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการให้มากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาปรากฏอยู่ในรายละเอียดรายงานการศึกษานี้

ความเห็นต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีข้อเสนอแนะ อาทิ รัฐธรรมนูญจำเป็นจะต้องมาจากความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มีที่มาจากคณะบุคคลที่ก่อรัฐประหาร กระบวนการทำประชามติไม่ได้สะท้อนมติของประชาชน เพราะไม่ได้เปิดให้เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีตลอดกระบวนการเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังไม่ได้สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน แต่ตอบสนองกระชับและขยายอำนาจรัฐ ควบคู่ไปกับการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งยังสร้างเงื่อนไขให้สถาบันการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนอ่อนแอพร้อมกับให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระรวมถึงสมาชิกวุฒิสภาอย่างกว้างขวาง ควรตราพระราชบัญญัติ รับฟังความเห็นของประชาชนว่าสมควรจะให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ และให้ความเห็นของประชาชนมีผลผูกพันในทางกฎหมายและทางการเมืองต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้จัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญมาจากการเลือกตั้ง โดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งและใช้จำนวนราษฎรเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในแต่ละจังหวัด และให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นตลอดกระบวนการ ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยเพียงเสียงเห็นชอบจากสมาชิกสภาจำนวน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้เขียนในบทเฉพาะกาลของร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญว่าให้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาใช้ และจัดการเลือกตั้งและให้รัฐบาลดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ หลังจากสภาร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ให้มีการจัดทำประชามติว่าประชาชนเห็นชอบหรือไม่ หากประชาชนเห็นชอบก็ให้ประกาศใช้ต่อไปสำหรับเนื้อหาในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่จะตั้งขึ้น

ตามกระบวนการที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน เนื่องจากกระบวนการได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ยึดโยงกับประชาชน ขัดต่อหลักการประชาธิปไตย หากพิจารณาจากกระบวนการสรรหาคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่มุ่งสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ผ่านกลไกวุฒิสภา และทำลายพหุวัฒนธรรม ตลอดจนการลงประชามติที่ใช้การฟ้องร้องดำเนินคดีผู้สมัครไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ จึงเป็นมูลเหตุที่ไม่สามารถสร้างฉันทามติ ซึ่งเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญ เช่นนี้แล้ว จึงย่อมเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งและความรุนแรงของสังคมอันยึดเยื้อในท้ายที่สุดด้วยเหตุนี้ แนวร่วมแนวชีวินจึงขอเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ โดยเปิดให้มีการเลือกตั้ง "สภาร่างรัฐธรรมนูญ" (ส.ส.ร.) ที่ยึดโยงกับประชาชนทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น โดยไม่มีวุฒิสภาและคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามามีส่วนแทรกแซงกระบวนการคัดเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ภายหลังจากที่คณะกรรมการฯ แกลงสรุปรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานฯ เปิดโอกาสให้สมาชิกฯ อภิปรายให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ ซึ่งสมาชิกฯ ได้อภิปรายให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในประเด็น โดยสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้ การเพิ่มระบอบการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจขององค์กรอิสระ และศาลต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ดี ที่จำเป็นจะต้องสร้างให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุงในประเด็นนี้ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ทำให้ศาลเกิดความยึดโยงกับประชาชน เป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชน รวมทั้งควรกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาและตุลาการในการพิจารณาคดีด้วย ทั้งนี้ควรเปิดกว้างให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตลอดจนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ปฏิรูปกฎหมาย เพื่อให้ประเทศชาติเดินหน้าต่อไปได้ การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะเป็นการแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในสังคมในขณะนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังมีข้อบกพร่อง จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข แต่ต้องไม่บิดเบือนเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ต้องเป็นหลักในการปกครองประเทศอย่างตรงไปตรงมา การแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องมาจากความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ย่อมมองแต่เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ต้องแก้ไขนิสัยและพฤติกรรมของผู้ใช้รัฐธรรมนูญด้วย นอกจากนี้ยังมีบางประเด็นที่คณะกรรมการฯ มิได้ศึกษาอย่างละเอียด เช่น รายงานของคณะกรรมการฯ ไม่มีรายละเอียดการแก้ไขหมวด ๑ และหมวด ๒ แต่ในรายงานข้ามไปเลย ดังนั้นการพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในหมวด ๑ และ ๒ ไม่ใช่การล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือล้มล้างการปกครอง แต่อย่างใด โดยจงรักภักดีต่อสถาบันและต้องการเห็นสถาบันคงอยู่อย่างมั่นคง และสง่างาม ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการแก้ไขในหมวด ๑ และ หมวด ๒ อยู่หลายครั้ง รวมถึงในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ เป็นเรื่องปกติ สามารถแก้ไขได้ โดยไม่ส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงไม่ส่งผลเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐตามมาตรา ๒๕๕ คณะกรรมการฯ ควรใช้โอกาสนี้พิจารณาในหมวด ๑ และ หมวด ๒ และควรรับฟังเสียงของประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อหาแนวทางร่วมกัน สิ่งใดทำได้หรือไม่ได้ ควรมีการได้พูดคุยชี้แจง หมวด ๑ และ หมวด ๒ สามารถแก้ไขได้เป็นเรื่องปกติ ที่ผ่านมาสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๙ ร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ไม่ได้ตีกรอบห้ามแก้ไขในหมวดใด การแก้ไขหมวด ๑ และ หมวด ๒ ไม่ได้เป็นการล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงสถาบันในอนาคตหากมีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้วไปจำกัดการแก้ไข คิดว่าเป็นทางตัน ควรเปิดโอกาสให้สภาร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากประชาชนพิจารณาทุกเรื่องด้วยเหตุผล รับฟังข้อเสนอของทุกกลุ่มไม่ปิดกั้น สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักอันเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ และต้องการเห็นสถาบันคงอยู่อย่างสง่างาม มั่นคง สมพระเกียรติ ทุกสิ่งทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย ปัจจุบันมีนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้มากมาย การพูดคุยกันอย่างมีเหตุผล มีวุฒิภาวะ ย่อมจะเป็นการคลี่คลายสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้เป็นหนทางในการรักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ และ

อยู่เหนือการเมือง นอกจากนี้ยังมีมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ ประเด็นการถวายสัตย์ปฏิญาณของ คณะรัฐมนตรี บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ และมาตราต่าง ๆ ที่มีปัญหาและเกิดอุปสรรคต่อการบังคับใช้ รัฐธรรมนูญ

ประเด็นความล่าช้าของหมวดการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการฯ ยังไม่มีการลง รายละเอียดอย่างชัดเจน รวมทั้งประเด็นความล่าช้าในการเสนอกฎหมาย จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและ ระบุให้ชัดเจนในรายงานฉบับนี้

ประเด็นเรื่องระบบการเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้ง สมาชิกฯ มีทั้งเห็นด้วยที่จะใช้ระบบการ เลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม และใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว เพราะจะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง แต่ มีสมาชิกฯ บางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขระบบการเลือกตั้ง และควรกลับไปใช้การใช้บัตร ๒ ใบ เช่นเดิม เพื่อให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน

ประเด็นของความเท่าเทียมกันทางเพศ คณะกรรมาธิการฯ ยังมีการพิจารณาศึกษา อย่างไม่ละเอียด ควรเพิ่มเติมและคำนึงถึงความหลากหลายทางเพศ ควรใช้ คำว่า เพศสภาพ เพศวิถี เพศกำหนด แทน เพศชาย และเพศหญิง จะทำให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อความเท่า เทียมและความเป็นธรรมในสังคมประเด็นเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่คณะกรรมาธิการฯ ได้มีการพิจารณา แก้ไขนั้น ตามที่เสนอให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ สร้างงานให้ท้องถิ่น นั้น เป็นเรื่องที่ดี แต่จำเป็นต้องเพิ่มเติมประเด็นการลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความชัดเจน ทั้งในประเด็นของการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ และงบประมาณ พัฒนาระบบภาษี ให้มีความก้าวหน้า ปรับปรุงกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถจัดหารายได้ให้ตนเองได้

ประเด็นเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกฯ อภิปรายสนับสนุนในประเด็นที่คณะกรรมาธิการฯ เสนอแนะ ทั้งในเรื่องที่มา อำนาจ และองค์ประกอบของวุฒิสภา และสนับสนุนผลการพิจารณาศึกษาของ คณะกรรมาธิการฯ เรื่องการกำหนดรูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ต้องสอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน โดยประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดรูปแบบการเลือกตั้งที่เหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และเลือกสมาชิกวุฒิสภาต้องมีความ สอดคล้องกับภาคประชาชน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนหน้าที่และอำนาจ ของวุฒิสภาให้มีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ และข้าราชการระดับสูง เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

ประเด็นองค์กรอิสระ ศาล หากจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ จำเป็นต้องทำให้องค์กรอิสระมีความเป็น กลาง มีความเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของคนทุกฝ่าย เป็นที่พึ่งของประชาชน โดยต้องออกแบบกลไก ที่มา และ การออกแบบขององค์กรอิสระใหม่ไม่ให้เป็นองค์กรทางการเมือง การสรรหาบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางองค์กรอิสระ ต้องมีความยึดโยงกับประชาชนมีความเป็นกลาง มีความเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าชื่อถอดถอนองค์กร อิสระ เพื่อป้องกันการเกิดวิกฤตทางการเมือง ปัญหาการเมือง ๒๐ ปีที่ผ่านมา สาเหตุสำคัญคือองค์กรอิสระ รวมถึงศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อองค์กรอิสระขาดความชอบธรรม ประชาชนไม่เชื่อมั่นจะเกิดวิกฤตการเมืองตามมา จบด้วยการรัฐประหาร ที่ผ่านมามององค์กรอิสระถูกแทรกแซงทางการเมือง โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้มาตรา ๔๔ ต่ออายุตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การเซตซีโร่คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งองค์กรอิสระโดย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ องค์กรอิสระปัจจุบันจึงไม่มีความชอบธรรมเหลืออยู่ เป็นเรื่องตลกที่องค์กรอิสระจะมา ตรวจสอบรัฐบาล การหลุดพ้นจากวิกฤตการเมืองต้องออกแบบที่มามององค์กรอิสระให้มีความเป็นกลาง คนกลาง ขององค์กรอิสระคือ บุคคลที่ฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเห็นพ้องตรงกัน ควรได้คะแนนเสียงเห็นชอบ ๒ ใน ๓ จาก สภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบ ๓๓๓ คนขึ้นไป ควรใช้กลไกจากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านในการสรรหาองค์กรอิสระ

ปลดล็อกองค์กรอิสระให้มีความเป็นกลาง ส่วนการถอดถอนองค์กรอิสระควรให้สิทธิประชาชนเข้าชื่อถอดถอนโดยตรง ถึงจะกำหนดเข้าชื่อถึง ๑ ล้านคนก็เป็นไปได้ในโลกยุคออนไลน์ ถ้าเข้าชื่อเป็นล้านคน องค์กรนั้นก็หมดความชอบธรรม การแก้ที่มอองค์กรอิสระให้เป็นธรรมเป็นหนทางเดียวทำให้ประเทศยุติความขัดแย้ง

ประเด็นข้อห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการฯ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยบัญญัติถ้อยคำให้มีความชัดเจน ข้อห้ามมิให้การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนร่วมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณนั้น ประเด็นนี้ผิดหลักการ ควรให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนร่วมในการปรับปรุงงบประมาณ เพื่อดูแลทุกข์สุขของประชาชน ใช้ภาษีประชาชนอย่างคุ้มค่า เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความยึดโยงและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

นายพีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาหลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กล่าวขอบคุณสมาชิกฯ ทุกท่านสำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ คณะกรรมการฯ ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก โดยชี้แจงว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญในหมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๒ นั้น สามารถแก้ไขได้ แต่คณะกรรมการมีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ ไม่ต้องมีการแก้ไขอะไรเพิ่มเติมแล้ว ในส่วนข้อกรณีการถวายสัตย์ ปฏิญาณ ของคณะรัฐมนตรีนั้น ควรกำหนดบทบัญญัติให้ชัดเจน หากกล่าวไม่ครบถ้วน ก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และเมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วไม่ควรดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก แต่รัฐมนตรีต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยยืนยันว่าประเด็นต่าง ๆ คณะกรรมการมีการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ทำงานโดยอิสระ และข้อคิดเห็นมาจากหลากหลายพรรคการเมือง ซึ่งทุกส่วนในเนื้อหาที่มีการศึกษาด้วยเหตุผลและรอบด้าน มีความจำเป็นต้องตั้งศาลเพิ่มจึงจำเป็นต้องตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นตามธรรมเนียมปฏิบัติ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายชำนาญ จันท์เรือง รองประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาหลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คนที่สาม ตอบชี้แจงในประเด็นการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารบุคคลซึ่งสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ คือ รูปแบบข้าราชการพลเรือน รูปแบบองค์กรระดับชาติ และรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารเอง ซึ่งในแต่ละพื้นที่สามารถหารูปแบบที่เหมาะสมไม่จำเป็นต้องใช้ระบบเดียวกัน เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการปกครองแต่ละพื้นที่ ที่มีความหลากหลาย ในส่วนกรณีที่ไม่ควรใช้รายได้และเงินจำนวนประชากรกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากบางพื้นที่มีความห่างไกลจะเกิดการบริหารที่กว้างขึ้นและประสิทธิภาพในการเข้าถึงการปกครองจะลดลง การกำหนดส่วนแบ่งรายได้ ภาษี ควรเป็นลำดับรองในข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าเป็นการกำหนดที่ตายตัว จะส่งผลให้การกระจายอำนาจส่วนท้องถิ่นไม่พัฒนา การจัดตั้งสภาท้องถิ่นแห่งชาติสามารถช่วยให้อำนาจไม่ต้องจัดตั้งกระทรวงที่หลากหลายเพราะจะสามารถเชื่อมโยงส่วนกลางกับท้องถิ่นเข้าไว้ด้วยกัน และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ สมาชิกสภาจังหวัด ควรมาจากการเลือกตั้ง ไม่ใช่มีการจัดตั้งการปกครองรูปแบบพิเศษแล้วมีการเลือกกันเองภายในองค์กร ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึง

รองศาสตราจารย์สมชัย ศรีสุทธิยากร รองประธานกรรมการ วิสามัญพิจารณาศึกษา ปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คนที่หก ตอบชี้แจงในบทเฉพาะกาลว่าได้เขียนจากการอภิปรายของคณะกรรมการ ซึ่งภายใต้หลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องเหมาะสม การทำประชามติควรทำเท่าที่จำเป็น เหตุผลที่ควรมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าหากรัฐธรรมนูญถูกแก้ไขด้วยระบบรัฐสภาจะเป็นเพียงเสียงส่วนใหญ่ในสภา โดยการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ ต้องมีการแปรญัตติในการจัดตั้งให้ประชาชนยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ในส่วนประเด็นของ สมาชิกวุฒิสภาในการลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีอาจอยู่เพียงในช่วงเริ่มต้น เมื่อระบบต่าง ๆ คงที่การทำหน้าที่ อาจไม่ต้องยาวนานถึง ๕ ปี และถอนออกจากรัฐธรรมนูญไป ด้านการปฏิรูปประเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของหน่วยงานราชการเพราะต้องเสนอต่อรัฐสภาในทุก ๆ ๓ เดือน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การได้มาซึ่ง ส.ส.ร. หากมาจากการเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่อาจจะเกิดปัญหาในเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจในบทกฎหมาย จึงอาจจะต้องมีการตั้งคณะกรรมการบางส่วนมาจากการคัดเลือก โดยกรรมวิธีการได้มาซึ่ง ส.ส.ร. ต้องมีการพิจารณาในสภาอีกครั้ง

นายปิยบุตร แสงกนกกุล ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ชี้แจงว่าในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในหมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๒ ในราชอาณาจักรไทยมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางกรณีในอดีตก็มีการแก้ไขมาแล้ว และถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย สามารถแก้ไขได้ โดยตัวบทรัฐธรรมนูญนั้น ควรเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญ ให้เป็นอัตลักษณ์ทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็นการช่วยยึดหลักในรัฐธรรมนูญที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ภายใต้กรอบการมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในส่วนประเด็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระ มีการถ่วงดุลตรวจสอบ ควรมีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากทั้งฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบถ่วงดุลองค์กรอิสระได้อย่างเหมาะสม

นายนิกร บุญจำนง คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตอบชี้แจงว่าการออกกฎหมายมีข้อจำกัดสูง ควรมีการปฏิรูประบบรัฐสภา เพื่อให้มีการพัฒนาเทียบเท่ากับหน่วยงานกฤษฎีกา เพื่อป้องกันการถูกตีตกจากกระบวนการตรากฎหมายที่ต้องผ่านกฤษฎีกา และเพิ่มประสิทธิภาพในการออกกฎหมาย ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติการแก้ไขกฎหมาย กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนให้มีความชัดเจน ถึงจำนวนและขีดจำกัดที่กว้างขวางให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรระบุให้มีความชัดเจนในการใช้งบประมาณของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อสมาชิกฯ อภิปรายเป็นเวลาพอสมควรแล้ว นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นต่อที่ประชุม ถึงข้อเสนอของสมาชิกฯ ต่อการปรับปรุงงานของสภาผู้แทนราษฎรว่า เห็นด้วยกับข้อเสนอที่ทำงานของสภาฯ เดินหน้า ทั้งนี้ยอมรับว่างานในสภาฯ ล้าช้า แต่ทำได้ดีกว่าเมื่อก่อน โดยปัจจุบันมีญัตติที่ค้างพิจารณา จำนวน ๑๕๐ ญัตติ ซึ่งตามระเบียบไม่สามารถบรรจุญัตติของบุคคลใดก่อนหรือหลังได้ ทั้งนี้ได้หารือกับผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกฯ และรัฐบาล เห็นร่วมกันว่าต้องปรับปรุง เช่น เวลาการอภิปราย ที่ให้เวลาคนละ ๗ นาที ทั้งนี้มีสิ่งที่แก้ไขไม่ได้ คือ มีคนพูดจำนวนมาก อย่างไรก็ตามต่อจากนี้อาจขอความร่วมมือ คือ กำหนดสัดส่วนผู้อภิปราย ตามจำนวนสมาชิกฯ ของพรรคการเมือง และการพิจารณาบางเรื่องต้องจำกัดเวลา เพื่อไม่ให้สภาฯ ต้องใช้เวลากับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเกินไป เมื่อปรารภกันแล้ว ต่อไปคือภาคปฏิบัติ คือ ต้องกำหนดสัดส่วน เช่น เรื่องหนึ่งใช้เวลาพิจารณา ๑ ชั่วโมง เพื่อไม่ให้เราใช้เวลาไปกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งทั้งหมด จนไม่มีเวลาพิจารณาเรื่องอื่น และต้องกำหนดสัดส่วนการอภิปราย พรรคไหนมีสมาชิกฯ

มาก กำหนดสัดส่วนให้มาก มีน้อย แบ่งสัดส่วนตามจำนวนไป หากให้พูดทุกคน ทุกเรื่องจะกินเวลามาก ทั้งนี้ สภาฯ ไม่ได้ชี้แจง คนที่พูดทุกเรื่องขอชื่นชม แต่ไม่สามารถให้เวลาทั้งหมดจมไปกับบางเรื่องได้

จากนั้น ที่ประชุมเห็นด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเห็นด้วย กับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๘

ประธานฯ สั่งปิดการประชุม เวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

ปิดประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา
